

A Nyúli Értéktár Bizottság tájékoztatója 2019-es tevékenységéről

Tisztelt Képviselőtestület!

1. Új értékek és beszerzések:

Értéktárunk élete a 2019-es évben is gazdag volt eseményekben. Ez év nagy felfedezettje községünk számára **Szabó József nyúli születésű világhírű festőművész, szobrász**, akinek a neve mindeddig alig volt ismert Magyarországon. A figyelem egy a Széchenyi István Egyetem Apáczai János Karának Liszt Ferenc utcai épületében szeptember 18-án nyílt kiállítása kapcsán irányult rá, melyre mi is meghívást kaptunk. Kiderült, hogy hagyatékának kezelője a községünkben élő unokaöccse. A 2010-ben elhunyt művész földi maradványait ő hozta haza, Szabó József Nyúlon van eltemetve. Életútjának, művészi munkásságának megismertetése, műveinek bemutatása komoly feladatunk lesz az elkövetkezendő években. A múlt év tavaszán átadott **új lila-hegyi kilátó** és környéke az idén további újdonságokkal bővült. A Nyúli Önkormányzat adományaként már tavasszal kikerültek a kilátó közvetlen környékére és a Lila-hegy és a Hegyesmagas közti nyeregbe a **fedett pihenőhelyek**, melyeket az ide látogató turisták nagy örömmel vettek használatba. Miután a napenergia felhasználásával sikerült megoldani a kilátó áramellátást, így **maga a torony és az annak belsejét díszítő festett növény és állatképek is megvilágíthatóvá váltak**. A 12 oldalú kilátó felső teraszának könyöklőjén a 4 fő világtáznak megfelelően az élénk táruló **látképet sziluett-szerűen**, de apró részleteiben **bemutató fotósorozat került elhelyezésre**, melyről a tájképi elemek neve, távolsága és magassága is leolvasható. A terasz **közepére függesztett térképről** pedig a gyakorlatilag **belátható hatalmas terület határait, nagyságát**, tekinthetjük át. Örömmre szolgált, hogy földrajzi ismereteimmel mindkét megjelenítő elkészítésekor komoly segítségére lehettem az Erdőgazdaságnak. A kilátó tőszomszédságában **2 információs táblát állítottak fel**. A bejárattól balra elhelyezett tábla egyik felére, az Erdő sóhaja című Hannes Tuch német erdésztől származó vers került Fekete István fordításában, míg a másik oldalára tekintve a dr. Ábrahám Imre által lejegyzett Csatai-völgy mondájának rövidített változatát olvashatjuk. A bejárattól jobbra levő tábla egyik felén az erdő és a kilátó környékének tisztán tartására figyelmeztető felhívások láthatók. Nagy megtiszteltetésként éltem meg, hogy a tábla másik oldalán a Természetjárók tízparancsolata és az Erdei vallomás című versemet is méltónak tartották arra, hogy az erdőjárók nagy tábora is megismerhesse. A fent részletezett fejlesztéseket október 8-án rövid ünnepség keretében Kara Ákos országgyűlési képviselő jelenlétében adta át a Kisalföldi Erdőgazdaság a természetjáróknak. A múlt évben a Nyúli Értéktár által megrendelt és a községet idegenforgalmi szempontból bemutatni hivatott **üvegvitrin** csak ez évben érkezett meg. Feltöltése fontos és sürgős feladataink közé fog tartozni az elkövetkezendő időszakban... Ugyancsak megjött az a

szintén értéktárunk által vásárolt 2 parafa bevonatú **paraván** is, mely Nyúlon a jövőben rendezendő kiállítások esztétikusabb megvalósíthatóságát szolgálja majd. Vásároltunk továbbá egy kisméretű **drónt** is, hogy azzal légi fölvételeket készíthessünk a nehezen hozzáférhető tájelemekről (pl. Szudik), de kitűnően felhasználható lesz középületek, közterek, nagyobb falurészek, lakótelepek, tájrészletek, rendezvények fényképezésére is. Sikerült legyártatni turistaútjaink számára az új színes műanyag **túraútjelző lapokat** is. Kihelyezésük a következő év nagy feladata lesz majd, melyhez a lakosság segítségét is elfogadjuk. A Kökőrcsin körút egy útrészletének önkényes lezárása miatt szükségessé vált egy új túraútszakasz kijelölése is, továbbá a Lila-hegyi kilátóhoz vezető út is bekerült a Kökőrcsin-körútba.

2. Meglevő értékeink bemutatása és megőrzése

Nem elég értékeinket leltárba venni és megóvni, azokat be is kell mutatni a község lakóinak is, hogy az itt élők lokálpatriotizmusát, a tájhoz a településhez való ragaszkodását növelhessük. De az ilyen jellegű bemutatás azt a célt is szolgálja egyben, hogy a hozzánk látogatók jobban megismerhessék településünket, annak büszkeségeit. Ez az idegenforgalom növelése révén településnek gazdasági érdeke is!

Értékeink megmutatásának egyik legsikeresebb formája lehet az **internetes közzététel**, vagyis a nyúli értékek képi formában való megjelentetése a **község honlapján**. Ez a gyűjteményes képanyag nemrég készült el, községi honlapunkra való feltétele remélhetőleg hamarosan megtörténik. (Az értékek táblázatos felsorolását beszámoló végéhez csatoltam.) Már korábban ugyancsak elkészítettem a nyúli **lőszmélyutakat rendszerező és bemutató képsorozatot** is, melyet a község arculati kézikönyvének összeállítói a látványvédelemmel kapcsolatban fel is használtak. Kész közeli állapotban van a településünk történelmét rengeteg kép felhasználásával bemutató anyagom is, ezt szeretném 2020-ban **Nyúl község 1000 éves történelmi fejlődése** címmel **könyvvé** formálni. E könyv tartalmazná a községben nemzedékről nemzedékre hagyományozódó történeteket is (Mária Terézia hintóbalesete, a Csataivölgy mondája, a kismegyeri foglyok története, a Bednár-horgas legendája, a Petkevár históriája). Ennek megjelentetéséhez, kiadásához kérem a Tisztelt Önkormányzati Testület hozzájárulását, a 2020-as költségvetésben betervezendő támogatását! Az idén február 5-én arra is lehetőség nyílt, hogy községünk értékeit a TV nézőknek is bemutathassam. A **Hatos csatorna** meghívására a Tea Glóriával című műsorban 20 perces beszélgetés keretében ismertethettem községünk történelmét, természeti és kulturális értékeit. Az adást többször megismételték és úgy tudom, hogy ez az anyag most is elérhető az Interneten. Fontos, hogy a községről, annak múltjáról minél több forrásból szerezzünk ismereteket. Ennek jegyében hívtuk meg a Nyugdijas Egyesület szervezésében március 4-én **Nagy Róbert** egyetemi oktatót, aki diaképekkel kísért **érdekes előadásban** mutatta be a szőlőtermesztés és Nyúl történelmének összefonódását. Egyfajta értékmegőrzési tréningnek fogható fel az a **községtörténeti vetélkedő**, melyet ugyancsak a Nefelejcs Nyugdijas Egyesület tagjai számára szerveztem március 11-én. E vetélkedőt jövő évben az általános iskolások 7-8.

osztályosai körében is szeretném megtartani. Évről évre visszatérő aktív formája a település természetes megismerésének annak túracipős bejárása. Ezt a célt szolgálja a **falunapi túra** éppen úgy, mint a megye nyugdíjasai számára évente meghirdetett **kirándulás Nyúl község hegyi részén**. Ebben az évben az új kilátó volt mindkét kimozdulás fő célpontja.

3. A Sokorói Tájegységi Értéktárban végzett munkánk

Beszámolóm nem volna teljes, ha nem ismertetném a tájegységi értéktárban zajló tevékenységünket. Tavaszi ülésünket április 26-án, Écsen tartottuk, ahol döntést hoztunk az écsi értéktári tagok felvételéről, majd **az écsi első világháborús emlékmű** tájegységi értéktárba vételéről. Ennek kihirdetésére a hősök vasárnapja keretében került sor Écsen 2019. június 16-án mise után a szobornál. (Ez volt az országban az első világháborús emlékmű.) Beszéltünk továbbá a sokorópátkai Harangozó-hegyen lévő Barátok vára esetleges értéktárba vételének lehetőségéről és a nyúli Lila-hegyi kilátó sokorói értéként való elismeréséről, valamint **értéktárunk működésének 5 éves évfordulója alkalmából 2020-ban egy kiadvány megjelentetésének lehetőségéről**. Őszi, kajárpéci összejuvetelünkön, október 17-én meghallgattuk Losonczy Máté régészeti és Dr. Vehrer Adél néprajzi megközelítésű vetített képes előadását a **Barátok váráról**, majd határozathozatallal **tájegységi értéktárba vettük azt**. Az elismerő oklevél átadására két nappal később, október 19-én került sor Sokorópátkán. Beszámoltam az Értéktárak Országos Találkozóján 2019 szeptember 7-én Budapesten tett látogatásomról is. Szó esett továbbá az Écsi és Ravazdi Értéktár Bizottság helyhatósági választások utáni újjászervezésének szükségességéről is. Újra tárgyaltunk **egy kiadvány megjelentetésének lehetőségéről működésünk 5 éves évfordulójára, mely tartalmazza majd tájunk, a Sokoró történelmi és földrajzi bemutatását, értéktárunk megalakulásának történetét és részletesen bemutatja az eddig felvett sokorói értékeket. A kiadványt sok színes kép, térkép, ábra teszi vonzóvá**. A kiadás költségeit az 5 tagközség hozzájárulásával szeretnénk megvalósítani. Beszámolómmal remélem sikerült meggyőzni Önöket, hogy értéktárunk úgy a község lakói felé, mint a szomszédos falvak irányába hasznos, értékgyarapító- és megőrző tevékenyegét folytat. Megköszönve a Testület eddigi anyagi támogatását, ezúton kérem az Önkormányzati Testület Tisztelt Tagjait, hogy 2020-ban is szíveskedjenek mellénk állni, hogy tervezett kiadványainkkal községünk és a Sokoró hírnevét öregbíthessük. Köszönöm megtisztelő figyelmüket és kérem tájékoztatóm elfogadását!

Nyúl, 2019. november 11-én

Szűcs Mihály SOTÉB elnök

	AZ ÉRTÉKEK MEGNEVEZÉSE	AZ ÉRTÉK JELLEGE	AZ ÉRTÉK HELYE
A MEGYEI ÉRTÉKTÁRBA TARTOZÓ NEMZETI ÉRTÉK NYÚLON			
Természeti környezet és Ipari és műszaki megoldások szakterület			
1.	Sárkánylyuk vízmosság	geológiai, vízrajzi és műszaki érték	Szurdik
A SOKORÓI TÁJEGYSÉGI ÉRTÉKTÁRBA TARTOZÓ NEMZETI ÉRTÉKEK NYÚLON			
Kulturális örökség szakterület			
1.	Dr. Ábrahám Imre tudományos munkássága	szakirodalmi örökség	
2.	Mária gyermekével-szobor (1686)	vallási örökség	Táncsics M. u.-Szurdik végénél
A NYÚLI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁRBA TARTOZÓ NEMZETI ÉRTÉKEK FELSOROLÁSA			
	AZ ÉRTÉKEK MEGNEVEZÉSE	AZ ÉRTÉK JELLEGE	AZ ÉRTÉK HELYE
Agrár- és élelmiszergazdaság szakterület			
1.	Egykori püspöki présház (1876)	borászati emlék	Apor Vilmos utca
2.	Nádfedelel présházak	borászati emlékek	pl. Gerha, Vaskapu, stb.
3.	Nagyméretű faprések	borászati emlékek	Községháza előtt, Vaskapu
4.	1699-es faprés	borászati emlék	A Szentendrei Skanzenben
5.	Löszfalba ásott pincék, pincesorok	borászati érték	Vaskapu, Madarász u. pincéi, Sárkánylik pince, stb.
6.	Partfalba vájt kemence	népélet emléke	Madarász utca
Épített környezet szakterület			
7.	Barokk katolikus templom (1774-78)	vallási örökség	Kossuth u., Szt. István tér
8.	Szt. Donát-kápolna (1710)	vallási örökség	Kápolna utca
9.	Döngölt falu, nádfedelel parasztházak	népi építészet	pl. Berek, Egese, Rigós, Madarász utcákban, stb.
10.	Partlakás	népélet emlékei	Madarász utca
Ipari és műszaki megoldások szakterület			
11.	Vízmosságkötő gátak	műszaki érték	Berek, Cinege, stb.
Kulturális örökség szakterület			
12.	Domonkos István írói munkássága	irodalmi örökség	
13.	Dr. Csendes Béla költői munkássága	irodalmi örökség	
14.	Dorfmeister István alkotásai	művészeti értékek	Katolikus templom
15.	Szabó József festményei, szobrai	művészeti értékek	
16.	I. és II. Világháborús emlékművek	történelmi emlékhely	Szent István tér
17.	Történelmi emlékoszlop	történelmi emlékhely	Szent István tér
18.	Trianoni emlékhely	történelmi emlékhely	Szent István tér
19.	Szt. István mellszobra	történelmi emlékhely	Szent István tér
20.	1809-es hadifoglyok emlékhelye	történelmi emlékhely	Bent
21.	Millenniumi emlékkereszt	történelmi emlékhely	Szent István tér
22.	15 db. út menti kereszt	vallási örökség	
23.	Keresztelő Szent János szobor	vallási örökség	Templom mellett
24.	Mária Terézia ajándékai	vallási értékek	Katolikus templom

Természeti környezet szakterület			
25.	A Pannonhalmi Monostor látképe	tájképi érték	Kilátópontokról
26.	Löszmélyutak, löszszakadékok, vízmosások partfala, rétegei	geológiai értékek	Gerha, Berek, Cinege, Kísszurdik, Kőhányás, stb.
27.	Elhagyott homokbányája (rétegek, élő- és fészkelő helyek)	geológiai és biológiai értékek	Baradics-domb
28.	Leánykőöröcsin, kosborok, bangók + egyéb védett és ritka vadvirágok	biológiai értékek	GPS-el bemért élőhelyeken (nem nyilvános adatok)
29.	Kápolna melletti hársfák	biológiai értékek	Kápolna u.
30.	Gyilkos kereszt melletti hárs	biológiai érték	Hársfa u.
31.	Mária-szobor melletti vadgesztenye	biológiai érték	Táncsics M. u.
32.	Tőben elágazó tölgyfák	biológiai értékek	Tölgyfa u. (Incső)
33.	Gyurgyalag fészkelő helyek	biológiai értékek	Pl. Gerhai homokbánya, stb.
Turizmus és vendéglátás szakterület			
34.	Kököröcsin-körút és leágazásai	turisztikai érték	12 km-es túraút falun belül
35.	Nyúli keresztút	vallási + turisztikai érték	13 km-es helyi zarándokút
36.	Lila-hegy kilátója	turisztikai és műszaki érték	Lila-hegy csúcsán